

Rada
Evropské unie

Brusel 14. října 2020
(OR. en)

11866/20

ENER 343
CLIMA 235
CONSOM 169
TRANS 468
AGRI 324
IND 175
ENV 600

PRŮVODNÍ POZNÁMKA

Odesílatel:	Martine DEPREZOVÁ, ředitelka, za generální tajemnici Evropské komise
Příjemce:	Jeppe TRANHOLM-MIKKELSEN, generální tajemník Rady Evropské unie
Č. dok. Komise:	COM(2020) 952 final
Předmět:	ZPRÁVA KOMISE EVROPSKÉMU PARLAMENTU, RADĚ, EVROPSKÉMU HOSPODÁŘSKÉMU A SOCIÁLNÍMU VÝBORU A VÝBORU REGIONŮ Zpráva o pokroku v oblasti energie z obnovitelných zdrojů

Delegace naleznou v příloze dokument COM(2020) 952 final.

Příloha: COM(2020) 952 final

V Bruselu dne 14.10.2020
COM(2020) 952 final

**ZPRÁVA KOMISE EVROPSKÉMU PARLAMENTU, RADĚ, EVROPSKÉMU
HOSPODÁŘSKÉMU A SOCIÁLNÍMU VÝBORU A VÝBORU REGIONŮ**

Zpráva o pokroku v oblasti energie z obnovitelných zdrojů

1. ÚVOD

Obnovitelná energie patří k základním prioritám Zelené dohody pro Evropu. Směrnice 2009/28/ES o podpoře využívání energie z obnovitelných zdrojů¹ (dále jen „první směrnice“) je ústředním prvkem energetické politiky EU a hlavním stimulem k dosažení cílů v oblasti obnovitelné energie do roku 2020. Cíle pro rok 2020 jsou také prvními velkými milníky, jež tvoří základ pro splnění ještě ambicióznějšího cíle snížení emisí skleníkových plynů do roku 2030 o 55 %, který byl představen v plánu dosažení cíle v oblasti klimatu² podle Zelené dohody pro Evropu³. Tímto ambicióznějším cílem připravila EU prostřednictvím zevrubné dekarbonizace všech odvětví hospodářství vyváženou cestu ke klimatické neutralitě do roku 2050. V tomto smyslu je třeba přejít od dnešního energetického systému k integrovanému energetickému systému založenému převážně na obnovitelných zdrojích energie. Jak bylo upřesněno v posouzení dopadů k plánu dosažení cíle v oblasti klimatu spočívajícího ve snížení skleníkových plynů o 55 %, je třeba, aby podíl obnovitelných zdrojů energie do roku 2030 dosáhl 38–40 %⁴.

Strategie pro integraci energetického systému⁵ zdůrazňuje, že budoucnost energie musí spoléhat na neustále rostoucí podíl geograficky distribuované výroby energie z obnovitelných zdrojů, která flexibilně integruje různé nosiče energie při zachování efektivního využívání zdrojů a zabránění znečišťování a ztrátě biologické rozmanitosti. Čistá a obnovitelná energie může být také stavebním kamenem hospodářského oživení po krizi způsobené pandemií COVID-19. Plán na podporu oživení⁶, který předložila Komise dne 27. května 2020, zdůrazňuje potřebu lepší integrace energetického systému v rámci úsilí o uvolnění investic do klíčových čistých technologií a hodnotových řetězců a posílení odolnosti celého hospodářství. V souvislosti s facilitou na podporu oživení a odolnosti připraví členské státy národní plány na podporu oživení a odolnosti, které budou v souladu s příslušnými problémy a prioritami jednotlivých zemí, jež byly zjištěny v rámci evropského semestru, zejména s těmi, které jsou relevantní pro zelenou a digitální transformaci nebo z ní vyplývají. Plány na podporu oživení a odolnosti musí být rovněž v souladu s informacemi, které členské státy zahrnuly do svých národních programů reforem v rámci evropského semestru, vnitrostátních plánů v oblasti energetiky a klimatu a jejich aktualizací podle nařízení (EU) 2018/1999, územních plánů spravedlivé transformace v rámci Fondu pro spravedlivou transformaci a dohod o partnerství a programů v rámci fondů EU.

Hlavním stavebním kamenem je vstup směrnice (EU) 2018/2001 o podpoře využívání energie z obnovitelných zdrojů (dále jen „druhá směrnice“) v platnost dne 24. prosince 2018. Tato nová směrnice stanovila rozsáhlý rámec pro splnění závazného cíle EU, aby minimálně

¹ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2009/28/ES ze dne 23. dubna 2009 o podpoře využívání energie z obnovitelných zdrojů (Úř. věst. L 140, 5.6.2009, s. 16).

² COM(2020) 562 final.

³ COM(2019) 640 final.

⁴ SWD(2020) 176 final.

⁵ COM(2020) 299 final.

⁶ COM(2020) 456 final.

⁷ Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/2001 ze dne 11. prosince 2018 o podpoře využívání energie z obnovitelných zdrojů (Úř. věst. L 328, 21.12.2018, s. 82).

32 % hrubé konečné spotřeby energie do roku 2030 pocházelo z obnovitelných zdrojů. Tento rámeček sestavený na základě pokroku dosaženého v rámci první směrnice zahrnuje mimo jiné povinnost členských států použít cíle pro rok 2020 jako základní úroveň pro národní trajektorie ve vnitrostátních plánech v oblasti energetiky a klimatu. Podle všech předložených vnitrostátních plánů v oblasti energetiky a klimatu se nyní očekává, že podíl obnovitelné energie EU v roce 2030 dosáhne 33,1–33,7 %⁸. Souhrnné příspěvky členských států naznačují, že využití obnovitelné energie bude v období do roku 2030 růst rychleji, takže pokud členské státy splní (a překonají) své příspěvky v oblasti obnovitelné energie, celkový podíl obnovitelné energie EU tudíž cíl 32 % překročí.

Politická priorita EU získat světové vedoucí postavení v oblasti obnovitelných zdrojů energie je podpořena přítomností obnovitelných zdrojů energie ve všech rozměrech energetické unie. Vedoucí postavení v oblasti technologií je patrné především v odvětví čisté energie (zejména větrné a z moří a dále v odvětví technologií inteligentních sítí a obnovitelného vodíku), nicméně je třeba v úsilí pokračovat a dohnat, co je třeba, a vybudovat konkurenční výhodu v oblasti baterií a solární fotovoltaiky⁹. EU se řadí mezi největší mezinárodní konkurenty v oblasti patentů s vysokou hodnotou, což ukazuje na vedoucí postavení Evropy v oblasti inovací a vývozu nových a vylepšených nízkouhlíkových technologií¹⁰.

Přínosy obnovitelných zdrojů energie dalece přesahují dimenze energetické unie. Obnovitelná energie je zdrojem hospodářského růstu a pracovních míst pro Evropany, zejména pracovních míst na místní úrovni s **více než 1,5 milionu lidí, kteří v současné době v EU v tomto odvětví pracují a vytvářejí roční obrát odhadovaný na 158,9 miliardy EUR**¹¹. Nedávná zpráva o cenách energie a nákladech na energii v Evropě¹² dokládá, že větší objem obnovitelné energie představuje významný faktor, který stojí za poklesem velkoobchodních cen energií v posledních letech. To by v tomto odvětví průmyslu mohlo vést ke snížení nákladů na energii a případně zlepšit jeho konkurenceschopnost. V neposlední řadě pak snižující se náklady na technologie v kombinaci s digitalizací činí z obnovitelných zdrojů energie skutečnou hnací sílu, jež má umožnit spotřebitelům sehrát klíčovou úlohu v transformaci energetiky.

Tato zpráva nabízí nejnovější údaje o pokroku, jehož bylo dosaženo do roku 2018 při plnění závazných vnitrostátních cílů v oblasti obnovitelných zdrojů energie pro rok 2020, a je jí splněna povinnost Evropské komise v oblasti podávání zpráv podle první směrnice a směrnice o nepřímé změně ve využívání půdy (ILUC)¹³. Jako primární zdroj

⁸ COM(2020) 564 final – Celounijní posouzení integrovaných vnitrostátních plánů v oblasti energetiky a klimatu.

⁹ COM(2020) 953 – Zpráva o pokroku v oblasti konkurenceschopnosti čisté energie.

¹⁰ JRC (2017), „Monitoring R&I in Low-Carbon Energy Technologies“ (Monitorování výzkumu a inovací v oblasti nízkouhlíkových energetických technologií), <http://publications.jrc.ec.europa.eu/repository/handle/JRC105642>.

¹¹ Euroserv'ER (2020), barometr 2019. <https://www.euroserv-er.org/19th-annual-overview-barometer/>.

¹² „Underlying study from Trinomics for the European Commission October 2020 Report on Energy prices and cost in Europe“ (Podkladová studie pro Evropskou komisi od společnosti Trinomics, říjen 2020, Zpráva o cenách energie a nákladech na energii v Evropě).

¹³ Směrnice (EU) 2015/1513.

údajů pro vyhodnocení pokroku při plnění cíle pro rok 2020 používá energetické statistiky vycházející z údajů předaných členskými státy Eurostatu do července 2020. Tato zpráva dále vychází z 5. pololetní zprávy členských států o pokroku v oblasti obnovitelné energie pro období 2017–2018¹⁴ a také z doplňkové technické analýzy provedené v průběhu roku 2020. Dále zahrnuje přehled možností z hlediska mechanismů spolupráce a posuzuje správné rámce a udržitelnost biopaliv.

Zpráva se skládá ze čtyř hlavních kapitol. Kapitola 2 stanoví obecné posouzení na úrovni EU a kapitola 3 doplňuje podrobnější analýzu pokroku dosaženého členskými státy včetně prognóz pro rok 2020. Kapitola 4 posuzuje udržitelnost biopaliv. V kapitole 5 jsou představeny obecné závěry a doporučení. Pokud není uvedeno jinak, údaje v této zprávě zahrnují Spojené království, které bylo ve vykazovaném období roku 2018 členským státem.

2. POKROK EU V ZAVÁDĚNÍ OBNOVITELNÉ ENERGIE

V roce 2018 EU dosáhla podílu 18,0 % (18,9 % v rámci EU-27) obnovitelné energie na hrubé konečné spotřebě energie, přičemž v roce 2020 má být dosaženo cíle minimálně 20 % (20,6 %¹⁵ pro EU-27). Tím překročila orientační trajektorii 16 % stanovenou pro období 2017/2018. Kromě toho se EU jako celek také pohybuje nad poněkud ambicióznější trajektorií, kterou si stanovily samy členské státy ve svých národních akčních plánech pro energii z obnovitelných zdrojů¹⁶. V posledních letech byl na úrovni EU zaznamenán stabilní nárůst celkového podílu obnovitelných zdrojů energie (dále jen „OZE“) a odvětvového podílu obnovitelné energie v oblasti elektřiny (dále jen „OZE-E“), vytápění a chlazení (dále jen „OZE-VaCh“) a v menší míře v oblasti dopravy (dále jen „OZE-D“).

Co se týče jednotlivých odvětví, na úrovni EU se **podíl obnovitelné energie v odvětvích elektřiny a vytápění a chlazení pohybuje systematicky nad úrovněmi**, které si členské státy stanovily ve svých národních akčních plánech pro energii z obnovitelných zdrojů, zatímco **odvětví dopravy** v národních akčních plánech pro energii z obnovitelných zdrojů **za plánovaným podílem mírně zaostává** (skutečných 8,03 % proti plánovaným 8,50 %)¹⁷. Tento schodek je částečně způsoben debatou o politice biopaliv a souvisejících úpravách legislativního rámce. Zatímco tyto úpravy byly nezbytné k odstranění obav o udržitelnost, výsledná nejistota o budoucím politickém rámci zpomalila investice do kapacity pro výrobu biopaliv včetně pokročilých biopaliv¹⁸. Nárůst investic do kapacity pro výrobu pokročilých biopaliv, který nastal v důsledku přijetí druhé směrnice, není v údajích za rok 2018 zohledněn.

¹⁴ <https://ec.europa.eu/energy/en/topics/renewable-energy/progress-reports>.

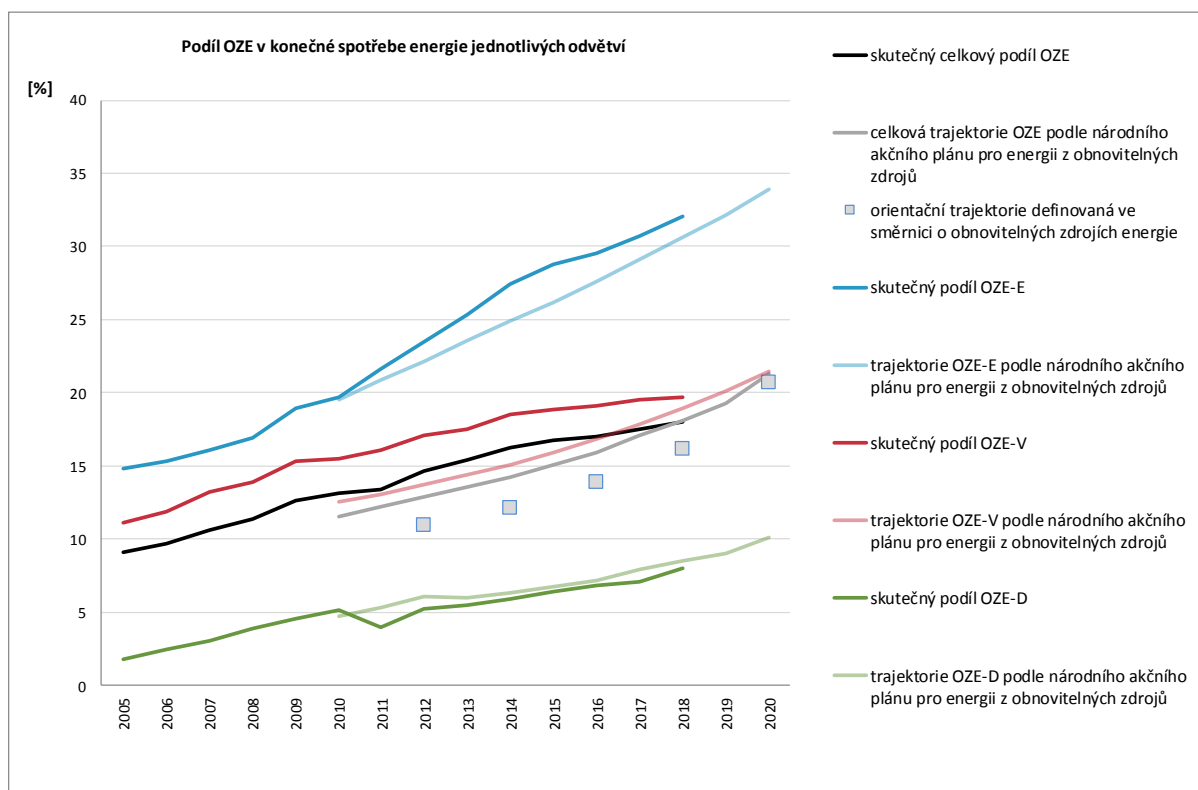
¹⁵ Orientační souhrnný podíl EU-27 závazných národních cílů 27 členských států a založený na odhadech Komise týkajících se hrubé konečné spotřeby energie v jednotlivých členských státech EU-27 v roce 2020.

¹⁶ <https://ec.europa.eu/energy/en/topics/renewable-energy/national-action-plans>.

¹⁷ Navigant (2020): „Technical assistance in realisation of the 5th report on progress of renewable energy in the EU – Task 1-2.“ (Technická pomoc při realizaci 5. zprávy o pokroku v oblasti obnovitelné energie v EU – úkol 1-2). Smlouva o poskytování služeb: ENER/C1/ 2019-478 [DOI 10.2833/325152].

¹⁸ Pokročilá biopaliva jsou ve směrnici o obnovitelných zdrojích energie definována jako biopaliva vyrobená ze surovin uvedených na seznamu povolených surovin obsahujícím především odpady a zbytky.

Bioenergie je obecně i nadále hlavním zdrojem obnovitelné energie v EU: v roce 2018 její podíl činil kolem 60 %. Největší podíl na bioenergii (68,4 %) mají pevná biopaliva. Z těchto pevných paliv připadá přibližně 91 % na lesnictví. Dalšími formami bioenergie jsou kapalná biopaliva (12,6 %), bioplyn (11,6 %), obnovitelný podíl komunálního odpadu (7,2 %) a dřevěné uhlí (2 %) ¹⁹.

Graf č. 1: Skutečné a plánované podíly obnovitelné energie pro EU (2005–2020, %). Zdroj: Eurostat a národní akční plány pro energii z obnovitelných zdrojů.

Co se týče celkové spotřeby obnovitelné energie, má největší podíl odvětví vytápění a chlazení (celkem 102,9 Mtoe v roce 2018), po němž následují elektřina z obnovitelných zdrojů (90,3 Mtoe) a doprava (25,1 Mtoe) ²⁰.

Hlavními obnovitelnými zdroji energie využívanými v odvětvích spotřeby energie byly biomasa v oblasti vytápění a chlazení, vodní a větrná energie v oblasti elektřiny a biopaliva v dopravě.

Členské státy podporují OZE-D primárně prostřednictvím nástrojů zaměřených na použití biopaliv, čím dál více však podporují i možnosti elektromobility nebo v současnosti plánují, že pro elektromobilitu zavedou dotace. Mezi členskými státy, které již podpůrné nástroje

¹⁹ Navigant (2020): „Technical assistance in realisation of the 5th report on progress of renewable energy in the EU - Task 3“ (Technická pomoc při realizaci 5. zprávy o pokroku v oblasti obnovitelné energie v EU – úkol 3). Smlouva o poskytování služeb: ENER/C1/ 2019-478.

²⁰ Eurostat SHARES 2018. Využití multiplikátorů stanovených v první směrnici.

zavedly, jsou Dánsko, Německo, Irsko, Chorvatsko, Itálie, Lotyšsko, Malta, Rakousko, Rumunsko, Švédsko a Spojené království.

Odvětví elektřiny zažívá zřetelný posun směrem k obnovitelným zdrojům energie. V období 2010–2018 vzrostla kumulativní kapacita solární a větrné energie v EU ze 110 GW na 261 GW²¹. Jedním z klíčových faktorů byl pokles nákladů na elektřinu ze solární fotovoltaiky a větrné energie, které v období let 2009 až 2018 klesly o téměř 75 % a o přibližně 50 % (v závislosti na trhu) v důsledku snížení kapitálových nákladů, pokroků v oblasti účinnosti a zlepšování dodavatelského řetězce a zavedení soutěžních nabídkových řízení na režimy podpory. Např.: Německo a Nizozemsko přidělily od poloviny roku 2016 více než 3,1 GW kapacit na moři v rámci nabídek s nulovými dotacemi²². V červenci 2020 určovalo osmnáct členských států úroveň podpory pro (větší) zařízení OZE-E v soutěžním nabídkovém řízení²³. Pokračování trendu plně tržních projektů OZE-E by pomohlo ovládnout maloobchodní ceny elektřiny snížením složky financované formou podpory²⁴.

V roce 2019 **pocházela většina nově vyrobené energie** vůbec poprvé **ze solárních a větrných zdrojů**. Na nové solární zdroje připadlo celkem 119 gigawattů (45 % veškeré nové kapacity) a solární a větrné připojení společně tvořily více než dvě třetiny všech nových zdrojů²⁵. IRENA rovněž uvádí, že nově instalovaná kapacita pro elektřinu z obnovitelných zdrojů stojí méně než nejlevnější možnosti výroby elektřiny založené na fosilních palivech²⁶.

Pokles nákladů je také jedním z klíčových faktorů zvýšení podnikového získávání obnovitelných zdrojů energie, zejména tam, kde podnikoví uživatelé energie podepíší smlouvu o přímém nákupu elektřiny s výrobcem obnovitelné energie. V období 2015–2019 se množství elektřiny z obnovitelných zdrojů, které mělo být dodáno v rámci podnikových smluv o nákupu elektřiny v Evropě²⁷, ztrojnásobilo z 847 MW na 2 487 MW²⁸.

²¹ Eurostat 2020: Energetika EU v číslech.

²² JRC, „Wind Energy Technology Market Report“ (Zpráva o trhu s technologií v oblasti větrné energie), EUR 29922 EN, Evropská komise, Lucemburk, 2019.

²³ Navigant (2020): „Technical assistance in realisation of the 5th report on progress of renewable energy in the EU – Task 1-2.“ (Technická pomoc při realizaci 5. zprávy o pokroku v oblasti obnovitelné energie v EU – úkol 1-2). Smlouva o poskytování služeb: ENER/C1/ 2019-478 [DOI 10.2833/325152].

²⁴ COM(2020) 951 – Zpráva o cenách energie a nákladech na energii v Evropě.

²⁵ <https://www.bloomberg.com/news/articles/2020-09-01/the-world-added-more-solar-wind-than-anything-else-last-year#:~:text=For%20the%20first%20time%20ever,a%20report%20Tuesday%20by%20BloombergNEF>.

²⁶ <https://www.irena.org/publications/2020/Jun/Renewable-Power-Costs-in-2019>

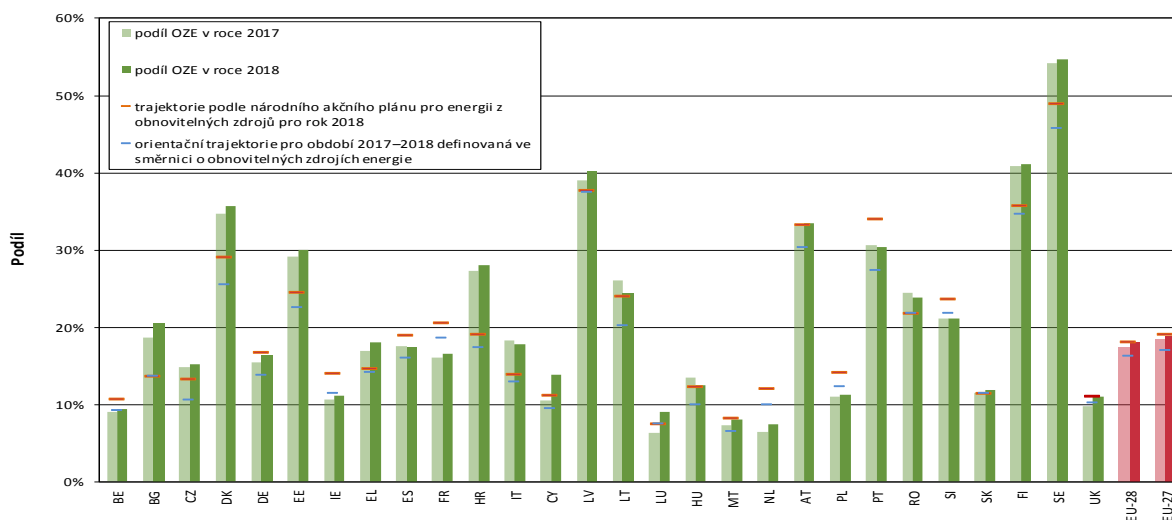
²⁷ Včetně Norska a Spojeného království.

²⁸ „Bloomberg New Energy Finance Corporate PPA Database“ (Databáze Bloomberg podnikových smluv o nákupu elektřiny z nových zdrojů energie), navštíveno v září 2020.

3. PODROBNÉ POSOUZENÍ POKROKU ČLENSKÝCH STÁTŮ A PROGNÓZ DO ROKU 2020

1. Pokrok v odvětví elektřiny, vytápění a chlazení a dopravy

Podíly obnovitelné energie odrážejí historickou rozmanitost skladby zdrojů energie v členských státech a jejich rozdílný potenciál v oblasti obnovitelné energie i rozdílný pokrok, jehož dosáhly. **Tyto podíly se tak v roce 2018 pohybují v rozpětí od 7,4 % v Nizozemsku do 54,6 % ve Švédsku** (viz graf č. 2).

Graf č. 2: Podíly obnovitelné energie EU a členských států na hrubé konečné spotřebě energie v období 2017–2018 vs. trajektorie stanovené v první směrnici (zdroj: Eurostat)

V současné době již celkem dvanáct členských států²⁹ (Bulharsko, Česká republika, Dánsko, Estonsko, (Řecko odhadem), Finsko, Chorvatsko, Itálie, Kypr, Lotyšsko, Litva a Švédsko) dosáhlo podílu nebo překonalo podíl odpovídající jejich cíli pro rok 2020. Zároveň během roku 2018 šest členských států (Španělsko, Itálie, Litva, Maďarsko, Portugalsko a Rumunsko) svůj podíl obnovitelné energie ve srovnání s rokem 2017 snížilo.

Ve vztahu k orientačním trajektoriím podle směrnice o obnovitelných zdrojích energie 23 členských států tyto trajektorie překonalo, zatímco Irsko, Francie, Nizozemsko, Polsko a Slovinsko je nesplnilo. Irsko, Francie, Polsko a Slovinsko trajektorie nesplnily vzhledem k podílům pohybujícím se v rozmezí 0,7 a 2,3 %, přičemž Nizozemsko vykazuje největší schodek, neboť skutečný podíl pro období 2017–2018 činí 6,9 % oproti orientační trajektorii 9,9 % stanovené ve směrnici o obnovitelných zdrojích energie. Ještě více zaostávalo za podílem 12,1 % stanoveným pro rok 2018 v jeho národním akčním plánu pro energii z obnovitelných zdrojů. Největší pozitivní odchylky od orientačních trajektorií stanovených

²⁹ Ve srovnání s 11 členskými státy v roce 2017.

ve směrnici o obnovitelných zdrojích energie je možné pozorovat u Chorvatska, Bulharska, České republiky a Itálie.

Při pohledu na absolutní úroveň spotřeby obnovitelné energie v EU je vidět značný nárůst ze 189 Mtoe v roce 2015 na 209 Mtoe v roce 2018, tj. 10,6 %. Během stejného období však vzrostla hrubá konečná spotřeba energie z 1 126 Mtoe na 1 160 Mtoe, což mělo snížený dopad na podíl obnovitelné energie, který se vypočítá tak, že se konečná spotřeba obnovitelné energie vydělí hrubou konečnou spotřebou energie.

Odvětvové podíly obnovitelné energie ve velké většině členských států v období 2017–2018 vzrostly. V odvětví dopravy, v němž by měly všechny členské státy dosáhnout stejného cíle 10 %, se nad touto úrovní pohybují pouze dva členské státy, a to Finsko a Švédsko. Zatímco čtyři členské státy se nacházejí v dosahu 1 % od tohoto cíle (Francie, Nizozemsko, Rakousko a Portugalsko), zbývající členské státy budou k dosažení 10% cíle potřebovat prudký nárůst. Možnou cestou, kterou lze prozkoumat, je rovněž využití statistických převodů pro odvětví dopravy, které umožňuje směrnice o nepřímé změně ve využívání půdy.

2. Přeshraniční spolupráce a používání mechanismů spolupráce

Mechanismy spolupráce jsou založeny na člancích 6 až 11 první směrnice. Patří sem několik mechanismů, jejichž prostřednictvím mohou členské státy spolupracovat v oblasti obnovitelné energie, jako jsou statistické převody, společné projekty a společné režimy podpory. Statistické převody jsou důležité zejména pro snazší dosahování cílů, protože umožňují členským státům, které dosáhly vyššího podílu obnovitelné energie, než jaký je jejich národní cíl, převést přebytek do jiných členských států. **V současné době existují k využití statistických převodů čtyři dohody.** Dvě dohody z roku 2017 byly uzavřeny mezi **Lucemburskem a Litvou** a **Lucemburskem a Estonskem**, zatímco v roce 2020 byly do současnosti uzavřeny dvě další dohody mezi **Nizozemskem a Dánskem** a také **Maltou a Estonskem**.

Podle odhadů, které většina členských států zahrnula do svých zpráv o pokroku, **bude pro možné statistické převody v roce 2020 ve srovnání s orientační trajektorií k dispozici celkem 12 177 ktoe „přebytečně vyrobené“ obnovitelné energie.** To odpovídá hrubé konečné spotřebě energie z obnovitelných zdrojů zhruba poloviny Francie. Pro členské státy, které nebudou moci cíl do roku 2020 splnit s využitím vlastních obnovitelných zdrojů, by to bylo schůdné řešení, jak svého cíle dosáhnout nákladově efektivním způsobem (viz tabulka č. 1). Tyto předpoklady členských států Komise doplňuje aktualizovanou a ucelenou prognózou pro rok 2020 v oddíle 3.

	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Belgie			0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Bulharsko		362	348	520	630	593	602	638	579	767	411	341
Chorvatsko												
Česká republika		0	0	0	0	1 146	1 040	947	863	892	678	643
Dánsko			694	834	1 123	1 106	833	928	552	619		63
Německo			9 236	11 831	9 816	1 066	7 967	8 069	3 945	6 141		3 065
Estonsko			191	206	177	197	230	243	243	300	344	397
Irsko				93	-14	111	79	26	-142	-12	-239	-366
Řecko		196	260	380	306	266	211	-81	-189	-377	683	529
Španělsko			2 026	2 866	2 704	3 326	2 040	3 106	1 323	1 220		0
Itálie	8 324	8 613	7 405	10 011	10 936	9 344	9 456	7 803	7 555	5 148	3 805	2 462
Kypr							29	29	4	72	18	51
Lotyšsko ³⁰									-37	16		
Lucembursko	0	0	0	0	0	0	0	0	0	95		86
Maďarsko		968	1 150	1 213	1 295	883	970	803	470	271		
Malta									3	4		0
Nizozemsko									0	0	—	—
Rakousko	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Polsko ³¹		543	729	929	530	93	174	-26031	-544	790		345
Portugalsko												
Rumunsko	1 207	1 296	824	974	1 114	1 210	1 091	1 122	858	684	439	0
Slovinsko												
Slovensko									45	84		00
Finsko	0	0	0	0	0	0	0	0	1 179	1 420	1 420	1 420
Švédsko ³²	2 407	2 141	2 482	3 318	3 214	3 335	3 347	3 475	3 215	3 610	3 428	3 241
Celkem	11 938	14 119	25 345	33 175	31 831	22 676	28 069	27 108	19 922	21 744	10 987	12 177

Tabulka č. 1: Skutečná a odhadovaná přebytečná a/nebo nedostatečná výroba obnovitelné energie v členských státech ve srovnání s orientační trajektorií podle směrnice o obnovitelných zdrojích energie (v ktoe). Zdroj: Navigant 2020³³, zprávy členských států³⁴.

³⁰ Upozorňujeme, že Lotyšsko má náskok před svou orientační trajektorií podle směrnice o obnovitelných zdrojích energie i před plánovanou trajektorií podle národního akčního plánu pro energii z obnovitelných zdrojů na období 2015–2016; důvodem však byla nižší spotřeba energie. Nedosáhlo (jak je uvedeno v jeho zprávě o pokroku) plánovaných úrovní hrubé spotřeby OZE, což je vyjádřeno zápornými čísly v této tabulce.

³¹ Polsko uvedlo zápornou skutečnou hrubou spotřebu OZE ve srovnání s plánovanou hodnotou pro rok 2016. Co se týče procentního podílu, pohybuje se zároveň pod úrovní plánované trajektorie podle národního akčního plánu pro energii z obnovitelných zdrojů. Nicméně jeho výsledek v procentech ukazuje, že je nad úrovní orientační trajektorie uvedenou ve směrnici o obnovitelných zdrojích energie pro období 2015–2016. Příčinou může být celková nižší spotřeba energie, než jaká byla plánována.

³² Hodnoty stále odkazují na 4. zprávu o pokroku. Švédsko v 5. zprávě o pokroku neposkytlo aktuální hodnoty, ale odkázalo pouze na odhady švédského energetického úřadu.

³³ Navigant (2020): „Technical assistance in realisation of the 5th report on progress of renewable energy in the EU – Task 1-2.“ (Technická pomoc při realizaci 5. zprávy o pokroku v oblasti obnovitelné energie v EU – úkol 1-2). Smlouva o poskytování služeb: ENER/C1/ 2019-478 [DOI 10.2833/325152].

3. Výhled pro rok 2020 – současné prognózy

Za účelem posouzení možnosti dosáhnout cíle pro rok 2020 bylo pro Komisi provedeno modelování³⁵. Analýza je založená na extrapolaci statistických dat, která berou v potaz investiční úroveň OZE, dostupné portfolio projektů v oblasti OZE a příslušné současné politické iniciativy³⁶ včetně potenciálních statistických převodů. Pandemie COVID-19 zapříčinila další nejistotu na různých částech trhu s (obnovitelnou) energií. Kvůli těmto nejistotám jsou znázorněny dva odlišné trendy poptávky (nízký a vysoký) reprezentující pravděpodobnou spodní a horní hranici toho, co se ohledně trendů poptávky považuje za možné³⁷. To je dále zkombinováno se dvěma odlišnými scénáři využití spolupráce v oblasti OZE prostřednictvím statistických převodů: scénář „silné spolupráce“ a „slabé spolupráce“. Konkrétně byly na úrovni členského státu zohledněny následující předpoklady:

- „silná spolupráce“: statistický převod celkem 1 700 GWh z Estonska (1 000 GWh) a Litvy (700 GWh) do Lucemburska, statistický převod 16 000 GWh z Dánska do Nizozemska a statistický převod 80 GWh z Estonska na Maltu,
- „slabá spolupráce“: statistický převod 1 100 GWh do Lucemburska (400 GWh z Estonska a 700 GWh z Litvy), statistický převod 8 000 GWh z Dánska do Nizozemska a statistický převod 80 GWh z Estonska na Maltu.

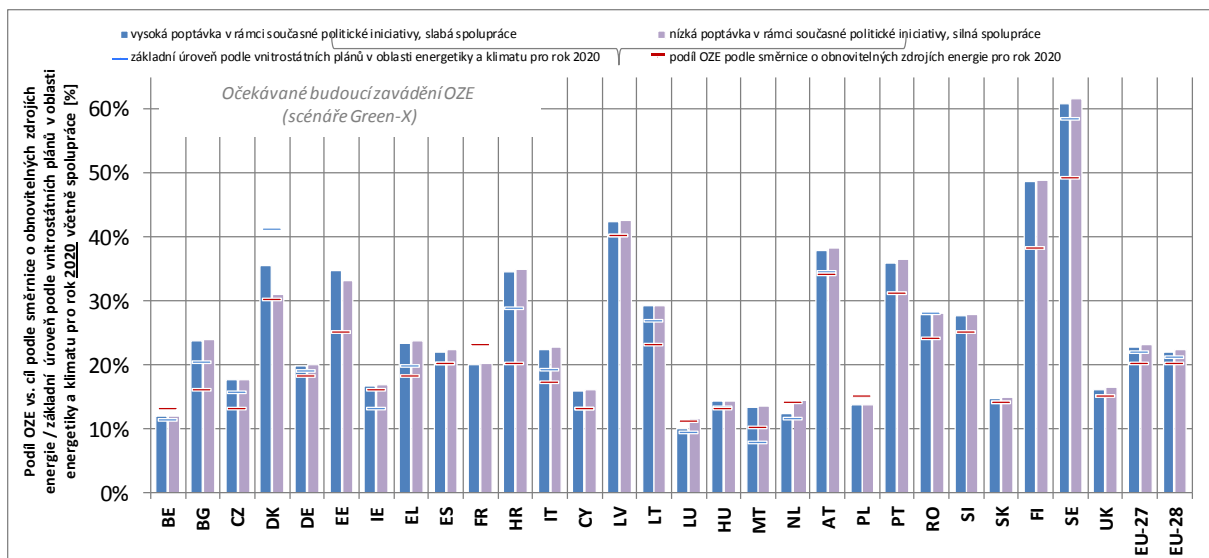
Toto modelování předpokládá, že v roce 2020 dosáhne EU podílu obnovitelných zdrojů energie 22,8–23,1 % (viz graf č. 3 níže). Také očekává, že mnoho členských států bude mít ve zbývajících letech dobré výsledky, kdy dosažená míra zavádění bude přesahovat úroveň jejich cílů. Nicméně třem členským státům (Belgii, Francii a Polsku) hrozí vážné riziko, že cíl nesplní. Kromě toho dvěma členským státům (Nizozemsku a Lucembursku) hrozí mírné riziko, že cíl nesplní. Pro orientaci graf obsahuje také základní úroveň pro rok 2020, kterou členské státy uvedly v konečném znění svých vnitrostátních plánů v oblasti energetiky a klimatu.

³⁴ Tabulka zahrnuje pouze údaje, které členské státy poskytly ve svých zprávách o pokroku, tj. k dispozici nejsou žádné informace od Spojeného království a pěti členských států: Chorvatska, Portugalska, Slovinska, Francie a Litvy.

³⁵ Navigant (2020): „Technical assistance in realisation of the 5th report on progress of renewable energy in the EU – Task 1-2.“ (Technická pomoc při realizaci 5. zprávy o pokroku v oblasti obnovitelné energie v EU – úkol 1-2). Smlouva o poskytování služeb: ENER/C1/ 2019-478 [DOI 10.2833/325152].

³⁶ Vezměte prosím v potaz, že toto rozmezí naznačuje nejistotu související s klíčovým vstupním parametrem pro posouzení budoucího pokroku v oblasti OZE, které je založeno na modelu. Je pozoruhodné, že v tomto ohledu hrají rozhodující roli pokles poptávky po energii v tomto roce (2020) v důsledku pandemie COVID-19 a odpovídající (poměrně malé) změny v dodávce OZE.

³⁷ Trendy poptávky vycházejí z dostupných údajů do července 2020.

Graf č.3: Očekávaný podíl OZE v roce 2020 vs. podíl OZE podle cíle směrnice o obnovitelných zdrojích energie pro rok 2020 a základní úroveň (%) podle vnitrostátních plánů v oblasti energetiky a klimatu pro rok 2020 včetně mechanismů spolupráce (zdroj: Navigant).

Modelování také počítalo absolutní schodky a přebytky v členských státech včetně mechanismů spolupráce (viz tabulka č. 2).

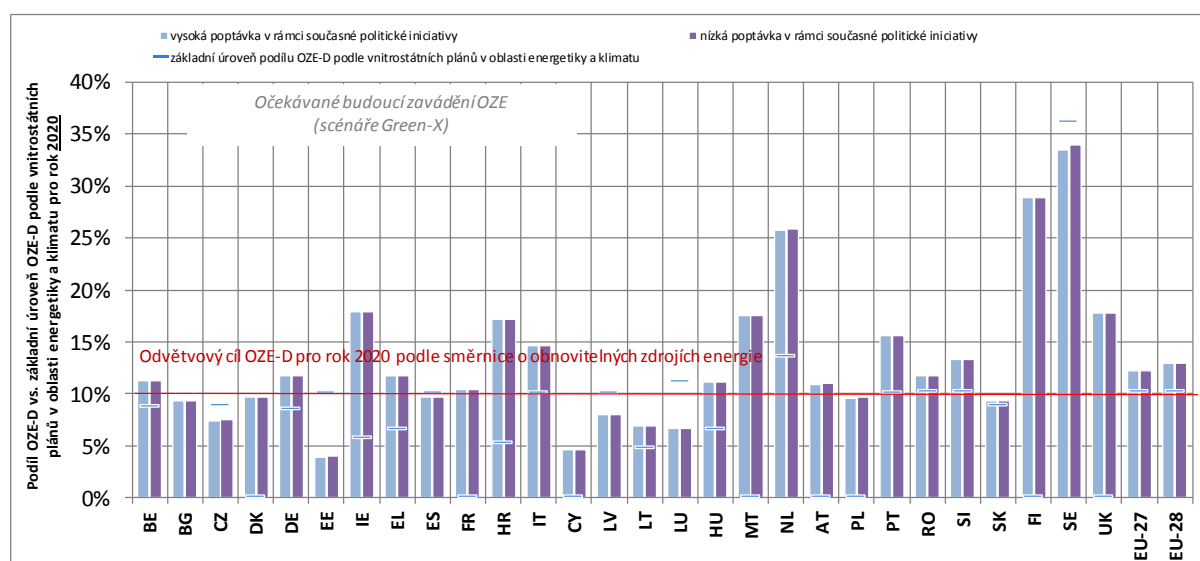
Podíl OZE v hrubé konečné poptávce po energii do roku 2020 – s dopadem spolupráce v oblasti OZE.	Očekávaný podíl OZE pro rok 2020 (scénář současné politické iniciativy)		Podíl OZE pro rok 2020 podle cíle směrnice o obnovitelných zdrojích energie	Odchylka od očekávaného podílu OZE podle cíle směrnice o obnovitelných zdrojích energie (scénář současné politické iniciativy)		Absolutní odchylka od očekávaného podílu OZE podle cíle směrnice o obnovitelných zdrojích energie (scénář současné politické iniciativy)	
	Min.	Max.		Min.	Max.	Min.	Max.
Členský stát	[%]	[%]	[%]	[%]	[%]	[ktoe]	[ktoe]
Belgie	12,0 %	12,0 %	13,0 %	-7,6 %	-7,3 %	-321	-303
Bulharsko	23,8 %	24,0 %	16,0 %	48,9 %	50,1 %	785	790
Česko	17,6 %	17,8 %	13,0 %	35,7 %	36,6 %	1 132	1 136
Dánsko	30,9 %	35,7 %	30,0 %	3,1 %	18,9 %	140	844
Německo	19,8 %	20,0 %	18,0 %	9,8 %	11,1 %	3 643	4 041
Estonsko	33,0 %	34,9 %	25,0 %	31,8 %	39,5 %	236	289
Irsko	16,6 %	16,9 %	16,0 %	4,0 %	5,5 %	71	95
Řecko	23,4 %	23,8 %	18,0 %	30,3 %	32,2 %	831	862
Španělsko	22,0 %	22,4 %	20,0 %	9,9 %	11,8 %	1 523	1 763
Francie	20,0 %	20,3 %	23,0 %	-12,9 %	-11,8 %	-4 033	-3 585
Chorvatsko	34,6 %	34,9 %	20,0 %	72,8 %	74,5 %	916	919
Itálie	22,3 %	22,7 %	17,0 %	31,3 %	33,4 %	5 522	5 732
Kypr	15,9 %	16,1 %	13,0 %	22,3 %	24,2 %	44	47
Lotyšsko	42,4 %	42,6 %	40,0 %	6,0 %	6,5 %	96	101
Litva	29,2 %	29,3 %	23,0 %	27,0 %	27,3 %	325	328
Lucembursko	10,1 %	11,6 %	11,0 %	-8,4 %	5,1 %	-34	21
Maďarsko	14,3 %	14,4 %	13,0 %	10,0 %	10,5 %	228	236
Malta	13,4 %	13,6 %	10,0 %	34,0 %	35,7 %	18	18
Nizozemsko	12,5 %	14,2 %	14,0 %	-10,8 %	1,2 %	-688	74
Rakousko	37,8 %	38,2 %	34,0 %	11,2 %	12,4 %	1 009	1 099
Polsko	13,7 %	13,8 %	15,0 %	-8,7 %	-8,3 %	-918	-859
Portugalsko	35,9 %	36,4 %	31,0 %	15,8 %	17,5 %	784	847
Rumunsko	27,8 %	28,0 %	24,0 %	16,0 %	16,8 %	892	921
Slovinsko	27,7 %	27,9 %	25,0 %	10,6 %	11,6 %	121	129
Slovensko	14,7 %	14,9 %	14,0 %	5,3 %	6,4 %	71	84
Finsko	48,6 %	48,9 %	38,0 %	27,8 %	28,6 %	2 697	2 721
Švédsko	60,9 %	61,6 %	49,0 %	24,3 %	25,7 %	3 914	4 058
Spojené království ³⁸	16,2 %	16,4 %	15,0 %	7,9 %	9,7 %	1 391	1 649
EU-27	22,8 %	23,1 %	20,0 %	14,2 %	15,5 %	19 751*	21 661*
EU a Spojené království	22,1 %	22,4 %	20,0 %	10,4 %	11,8 %	21 142*	23 309*

³⁸ Práva a povinnosti členského státu se na Spojené království vztahují do konce přechodného období dne 31. prosince 2020.

Tabulka č. 2: Očekávané a požadované podíly OZE v roce 2020 včetně mechanismů spolupráce Zdroj: Navigant 2020³⁹

Tabulka č. 2 ukazuje, že s očekávanou mírou zavedených OZE v EU-27 budou mít členské státy značný prostor pro uzavření dohod o statistickém převodu. Přebytek je minimálně 19,7 Mtoe (229 TWh). Na základě prognóz poptávky po energii z modelování se očekává, že v období 2018–2020 zavedené OZE vzrostou o 19,2–21,7 Mtoe.

Modelování bylo dále provedeno konkrétně pro odvětví dopravy s cílem zhodnotit očekávaný pokrok na základě současných politik a trendech poptávky s ohledem na pandemii COVID-19.

Graf č. 4: Očekávaný podíl OZE-D v roce 2020 vs. závazný vnitrostátní cíl pro odvětví OZE-D podle směrnice o obnovitelných zdrojích energie a základní úroveň podle vnitrostátního plánu v oblasti energetiky a klimatu (%) (zdroj: Navigant).

Za všech hodnocených okolností se očekává, že celková úroveň EU se bude do roku 2020 pohybovat kolem 2 % nad úrovní 10 %, a očekává se, že 16 z 27 členských států splní (a překročí) svůj závazný cíl pro odvětví OZE-D podle směrnice o obnovitelných zdrojích energie. Nejvýše na seznamu je Švédsko, za kterým následují Finsko, Nizozemsko, Irsko, Malta, Chorvatsko a Portugalsko, přičemž všechny tyto země vykazují ve srovnání s cílem přebytek vyšší než 50 %. Mezi ostatní státy, které cíle OZE-D pravděpodobně dosáhnou, patří Belgie, Německo, Řecko, Francie, Itálie, Maďarsko, Rakousko, Rumunsko a Slovinsko. U zbývajících 11 členských států se očekává, že se současnými politikami svého závazného cíle pro odvětví OZE-D podle směrnice o obnovitelných zdrojích energie nedosáhnou, i když tři členské státy (Dánsko, Španělsko a Polsko) jsou od tohoto cíle

³⁹ Navigant (2020): „Technical assistance in realisation of the 5th report on progress of renewable energy in the EU – Task 1-2.“ (Technická pomoc při realizaci 5. zprávy o pokroku v oblasti obnovitelné energie v EU – úkol 1-2). Smlouva o poskytování služeb: ENER/C1/ 2019-478 [DOI 10.2833/325152].

vzdáleny méně než 0,5 %. Členskými státy, které jsou od cíle vzdáleny více, jsou Estonsko, Kypr, Lucembursko a Litva – a všechny se schodkem větším než 25 %.

Vzhledem k tomu, že úroveň EU se pohybuje výrazně nad 10% závazným cílem pro OZE-D, měly by členské státy zvážit, že pro odvětví dopravy využijí statistické převody, jak to umožňuje směrnice o nepřímé změně ve využívání půdy.

4. Vývoj ve zjednodušování administrativních postupů

Ve své 5. zprávě o pokroku v oblasti obnovitelné energie členské státy informují o opatřeních týkajících se zjednodušování správních postupů pro projekty v oblasti obnovitelné energie (podle článku 13 první směrnice). Podle externí analýzy⁴⁰ byla v globálním měřítku velká část příslušných opatření podle první směrnice v členských státech úspěšně provedena. Tato opatření mimo jiné zahrnují: zjednodušené postupy pro projekty malého rozsahu, požadavek na provozovatele soustav, aby poskytli odhady nákladů a další nezbytné informace, požadavky na rozdělování nákladů na rozvoj sítě a připojení k síti obnovitelné energie, zvážení zahrnutí OZE-E do vnitrostátního plánu rozvoje sítě a existenci režimů podpory určených k podpoře využívání obnovitelné energie.

Následující příklady pozitivního vývoje v jednotlivých členských státech patří mezi ty, které byly uvedeny v technické analýze⁴¹:

- ✓ Dánsko
 - jednotné místo pro větrné turbíny na moři zjednodušilo administrativní zátěž pro schvalování větrných elektráren na moři,
 - koordinaci všech příslušných orgánů při udělování licencí zajišťuje centrálně dánský energetický úřad a
 - licence se připravují s předstihem a lze je vydat, jakmile je u projektu vítězného uchazeče schváleno posouzení vlivů na životní prostředí,
- ✓ od roku 2018 provozuje Bulharsko k podání elektronických žádostí jednotný internetový portál poskytující informace a služby,
- ✓ Německo zjednodušilo správu a podávání zpráv zavedením komplexní databáze se všemi kmenovými údaji z trhu s elektřinou a plynem,
- ✓ Švédsko
 - byly zjednodušeny formuláře žádostí o investiční podporu na solární fotovoltaiku,

⁴⁰ Navigant (2020): „Technical assistance in realisation of the 5th report on progress of renewable energy in the EU – Task 1-2.“ (Technická pomoc při realizaci 5. zprávy o pokroku v oblasti obnovitelné energie v EU – úkol 1-2). Smlouva o poskytování služeb: ENER/C1/ 2019-478 [DOI 10.2833/325152].

⁴¹ Více podrobností naleznete v: Navigant (2020): „Technical assistance in realisation of the 5th report on progress of renewable energy in the EU – Task 1-2.“ (Technická pomoc při realizaci 5. zprávy o pokroku v oblasti obnovitelné energie v EU – úkol 1-2). Smlouva o poskytování služeb: ENER/C1/ 2019-478 [DOI 10.2833/325152].

- bylo usnadněno podávání elektronických žádostí,
 - byl zrušen požadavek na přijímání návazných opatření a
 - byl zlepšen dialog mezi vládními agenturami, které podporu spravují, a
- ✓ Nizozemsko má za cíl:
- zrychlit územní plánování zákonem o životním prostředí, který vstoupí v platnost v roce 2021, a
 - sloučit plány a povolení do jediné agendy s cílem snížit náklady.

Nicméně přetrvávají i některé bariéry. I přesto, že byl v minulosti již zaznamenán určitý pokrok, lze administrativní postupy ve všech odvětvích v mnoha členských státech zjednodušit ještě více. K dalšímu zjednodušení by mohlo dojít i v oblasti schvalovacích postupů a bylo by možné zkrátit čas potřebný ke zpracování povolení. Provedení druhé směrnice do 30. června 2021 ve vnitrostátním právu si celkově vyžádá další posílení těchto postupů.

V odvětví elektřiny brání pokroku v některých členských státech požadavky územního a environmentálního plánování. V odvětví vytápění a chlazení spočívají překážky hlavně v nedostacích ovlivňujících kapacitu sítí dálkového vytápění, zatímco v odvětví dopravy překážky vyplývají hlavně z nedostatku vhodné infrastruktury pro elektrická vozidla a nejistoty trhu vytvořené změnami politiky v oblasti biopaliv. Trvalou výzvou pro většinu členských států je také integrace rostoucích kapacit OZE do sítě. Překážky spočívají hlavně ve vysokých nákladech na připojení k síti a v nedostatku jistoty ve scénářích vývoje sítě a nedostatku transparentnosti postupů připojování.

4. POSOUZENÍ UDRŽITELNOSTI BIOPALIV⁴²

1. Přehled spotřeby biopaliv v EU

V roce 2018 dosáhla spotřeba udržitelných biopaliv v EU 16 597 ktoe, z čehož 3 905 ktoe (24 %) byla biopaliva uvedená v příloze IX⁴³ a 12 692 ktoe (76 %) byla ostatní vyhovující biopaliva.

Většinu biopaliv spotřebovávaných v EU představuje bionafta (77 %, FAME nebo HVO) nebo bioethanol (16 %)⁴⁴. Ostatní kapalná biopaliva (6 %) nejsou uvedena. Asi 59 %

⁴² Hlavní zdroj údajů pro účely posouzení v tomto oddíle: „Technical assistance in realisation of the 5th report on progress of renewable energy in the EU– Task 3 [DOI 10.2833/428247] and 4 [DOI 10.2833/10640]“ (Technická pomoc při realizaci 5. zprávy o pokroku v oblasti obnovitelné energie v EU – úkol 3 [DOI 10.2833/428247] a 4 [DOI 10.2833/10640]). V rámci smlouvy o poskytování služeb ENER/C1/ 2019-478 vypracovala společnost „Navigant – A Guidehouse Company“.

⁴³ „Biopaliva uvedená v příloze IX“ zahrnují biopaliva vyrobená ze surovin uvedených v příloze IX druhé směrnice.

⁴⁴ Zdroj: Eurostat nrg_bal_c. Termíny bionafta a bioethanol se vztahují na fyzické složení paliva. Bionafta je typ paliva, který se může mísit s naftou. Hlavní typy bionafty jsou methylester mastné kyseliny (FAME) a hydrogenačně upravený rostlinný olej (HVO). Ethanol je chemický název pro to, co se běžně označuje jako alkohol. Může se mísit s benzinem. Tyto termíny nijak nesouvisejí s udržitelností biopaliv ani s kategoriemi „vyhovující biopaliva“ a „biopaliva uvedená v příloze IX“.

surovin použitých na výrobu bionafty spotřebované v EU v roce 2018 bylo dovezeno nebo vyrobeno z dovezených surovin, zatímco 41 % pocházelo ze surovin z EU, hlavně řepky olejky (26 %), použitého kuchyňského oleje (8 %) a živočišného tuku (5 %). Hlavními zeměmi původu mimo EU jsou Indonésie (17 %) a Malajsie (8 %), jejichž palmový olej se v EU používá na výrobu bionafty, a Argentina (9 %), která vyváží bionaftu vyrobenou ze sójových bobů (viz tabulka č. 3).

	Řepka olejka	Palmový olej	Sójové boby	Použitý kuchyňský olej	Živočišný tuk	Ostatní, borový/tálový olej, mastné kyseliny, slunečnicový olej	Celkem (%)	Celkem (ktoe)
EU	26 %		1 %	8 %	5 %	1 %	41 %	5 871
Austrálie	2 %						2 %	308
Ukrajina	2 %						3 %	362
Kanada							1 %	96
Indonésie		15 %		2 %			17 %	2 382
Malajsie		7 %		1 %			8 %	1 082
USA			3 %	1 %			4 %	580
Brazílie			2 %				2 %	266
Čína				4 %			4 %	527
Argentina			9 %				9 %	1 342
Ostatní		1 % ²⁾		3 % ³⁾		1 %	5 %	707
Neznámý původ	1 % ¹⁾					4 %	5 %	671
Celkem (%)	32 %	23 %	15 %	19 %	5 %	6 %	100%	
Celkem (ktoe)	4 502	3 208	2 193	2 678	693	921		14 194

1) Malý podíl dovozu řepky olejky je vykazován v Eurostatu [obchod EU od roku 1988 označovaný KN8 [DS-016890]] jako dovoz ze zemí a území neuváděných z obchodních nebo vojenských důvodů.

2) Odhaduje se, že menší podíly bionafty vyrobené z palmového oleje pocházejí mimo jiné z Hondurasu (0,3 %), Guatemaly (0,1 %) a Kolumbie (0,1 %).

3) Odhaduje se, že menší podíly bionafty vyrobené z použitého kuchyňského oleje pocházejí mimo jiné ze Saúdské Arábie (0,5 %), Japonska (0,3 %) a Ruska (0,3 %).

Tabulka č. 3: Původ surovin pro výrobu bionafty spotřebované v EU (2018, % a ktoe). Zdroj: analýza společnosti Navigant

Ethanol spotřebovávaný v EU se vyrábí hlavně ze surovin pocházejících z EU (73 %), které zahrnují pšenici (34 %), kukuřici (24 %) a cukrovou řepu (14 %), a jen malé množství pochází z celulózného ethanolu. Suroviny pocházející ze zemí mimo EU se na trhu EU s bioethanolem podílejí asi z 27 %; jedná se hlavně o kukuřici pocházející z Ukrajiny, Brazílie a Spojených států a Kanady (viz tabulka č. 4).

	Pšenice	Kukuřice	Ječmen	Žito	Tritikale	Cukrová řepa	Cukrová třtina	Celulóza	Neznámý původ / ostatní	Celkem (%)	Celkem (ktoe)
EU	34 %	24 %				14 %		0 %		73 %	2 199
Ukrajina	0 %	4 %							0 %	4,5 %	134
Brazílie		2 %					1 %			2,6 %	79
Kanada	0 %	1 %								0,8 %	24
USA	0 %	2 %								2,2 %	68
Rusko	1 %	0 %								1,6 %	50
Pákistán							2 %			1,6 %	49
Ostatní	0 %	1 %					1 %		2 %	4,0 %	119
Neznámý původ			2 %	3 %	5 %					9 %	285
Celkem (%)	37 %	34 %	2 %	3 %	5 %	14 %	4 %	0 %	2 %	100 %	
Celkem (ktoe)	1 101	1 016	70	79	136	425	116	8	54		3 006

Tabulka č. 4: Původ surovin pro výrobu bioethanolu spotřebovaného v EU (2018, % a ktoe). Zdroj: analýza společnosti Navigant

Kromě bionafty a bioethanolu se v silniční dopravě spotřebuje malé množství bioplynu ve Švédsku (118 ktoe) a Německu (33 ktoe).

	Pevná biopaliva	Bioplyn	Biobenzin	Bionafta	Ostatní kapalná biopaliva	Letecký biopetrolej	Kapalná biopaliva celkem	Celkem
Silniční doprava	—	153,8	2 997,2	13 629,9	0,7	—	16 627,8	16 781,7
Železniční doprava	0,0	0,0	0,0	26,3	0,0	—	26,3	26,3
Vnitrostátní letecká doprava	—	—	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Vnitrostátní lodní doprava ²⁾	—	0,0	2,0	5,0	0,0	—	6,9	6,9
Nespecifikovaná doprava	—	0,0	0,0	5,6	0,0	0,0	5,6	5,6
Celkem	0,0	153,8	2 999,2	13 666,7	0,7	0,0	16 666,6	16 820,5

1) Kategorie Eurostatu „dřevěné uhlí“ a „pevný komunální odpad“ jsou z tabulky vyňaty, jelikož se podle zdroje Eurostat nrg_bal_c v dopravě nespotřebovávají. V rámci kategorie Eurostatu „spotřeba v potrubní dopravě“ se nespotřebovávají žádná biopaliva, a proto byla kategorie z tabulky vyňata. Kapalná biopaliva celkem označují celkové množství biobenzinu, bionafty, ostatních kapalných biopaliv a leteckého biopetroleje. U nepravděpodobných kombinací (např. pevná biopaliva v letectví) je uvedeno „—“. 2) Vnitrostátní lodní doprava zahrnuje všechna množství dodaná do plavidel plujících pod všemi vlajkami Evropy a také vnitrozemskou plavbu a jachting.

Tabulka č. 5: Celková konečná spotřeba bioenergie v odvětvích dopravy EU (2018, ktoe). Zdroj: [Eurostat nrg_bal_c]¹⁾

2. Dopady biopaliv spotřebovaných v EU

Odhaduje se, že na produkci plodin určených na výrobu biopaliv spotřebovaných v EU v roce 2018 bylo třeba 7,4 Mha půdy⁴⁵. Z toho se 3,4 Mha (46 %) nachází na území EU a 3,8 Mha (51 %) na území třetích zemí. Zbývající 0,2 Mha (3 %) připadly na ječmen, žito a tritikale dodávané z neznámých zemí. Celková plocha orné půdy vyhrazená pro výrobu biopaliv představovala v EU 3 % (na základě odhadu celkové plochy orné půdy EU 117 Mha),

⁴⁵ Při výpočtu půdy využitě pro produkci plodin použitých k výrobě biopaliv bylo množství biopaliva vyrobeného ze specifického typu plodiny převedeno na množství suroviny potřebné k výrobě uvedeného množství biopaliva, přičemž byly zohledněny i vedlejší produkty.

přičemž 72 % celkové plochy půdy využitá pro výrobu biopaliv tvoří řepka olejka. V roce 2018 tvořila půda využitá pro výrobu biopaliv spotřebovaných v EU 0,5 % celosvětové půdy využitá pro produkci plodin používaných k výrobě biopaliv. Půda využitá pro výrobu biopaliv spotřebovaných v EU představuje 8,5 % celosvětové půdy využitá pro produkci řepky olejky a 5,2 % pro produkci palmového oleje. U většiny zemí mimo EU se odhaduje, že pro získání surovin použitých k výrobě biopaliv vyprodukovaných nebo spotřebovaných v EU bylo využito méně než jen 1 % celkové plochy jejich orné půdy.

V posledních letech nebyla pozorována žádná souvztažnost cen potravin a poptávky po biopalivech. Jakýkoliv dopad na ceny potravin je ve srovnání s ostatní dynamikou na světovém potravinovém trhu malý. Většina členských států v rámci svých zemí žádný dopad na ceny kvůli zvýšené poptávce po bioenergii nepozorovala. Naposledy ceny potravin značně vzrostly v období 2006 až 2008 a v roce 2011. Od roku 2011 celosvětové ceny potravin klesly zpět na úroveň roku 2010. V literatuře⁴⁶ byly pro prudký nárůst cen potravin v období 2006–2008 a v roce 2011 uvedeny jiné příčiny než výroba biopaliv. Je však třeba poznamenat, že v období 2008 až 2016 vyžadovala rostoucí celosvětová poptávka po potravinářských a krmných plodinách, aby zemědělské odvětví neustále zvyšovalo produkci, čehož se dosáhlo zvýšením výnosnosti i rozšířením zemědělské plochy. Odhaduje se, že v roce 2018 průmysl biopaliv zaměstnával 208 000 lidí, čímž se po větrné energii (314 000) a pevné biomase (387 000) stal třetím největším odvětvím vytvářejícím pracovní místa v oblasti obnovitelné energie. Zeměmi s největší zaměstnaností jsou díky svým rozsáhlým plochám zemědělské půdy Rumunsko (40 000 pracovních míst) a Polsko (41 200 pracovních míst). Francie je třetí (29 100 pracovních míst), neboť má zařízení na výrobu biopaliv a zároveň je producentem surovin.

Pěstování surovin, které se používají pro výrobu biopaliv spotřebovávaných v EU, může případně vyústit v negativní dopady na životní prostředí. Kromě nepřímých dopadů jsou tyto následky obvykle specifické pro danou lokalitu a odvíjejí se od zemědělských postupů a jsou srovnatelné s dopadem plodin produkovaných pro jiná použití⁴⁷. Mezi tyto negativní dopady na životní prostředí patří eutrofizace vodních útvarů, nedostatek vody, eroze půdy, zhutňování půdy, znečištění ovzduší, ztráta přírodních stanovišť a úbytek biologické rozmanitosti. Kritéria udržitelnosti zakazují dopady, jako je přeměna půdy s velkou zásobou uhlíku a půdy s vysokou hodnotou biologické rozmanitosti. Ve svých zprávách o pokroku poukazuje většina členských států na to, že pěstování surovin, které se používají pro výrobu biopaliv, je ve srovnání s celkovou zemědělskou činností omezené, a proto se členské státy domnívají, že související dopady na životní prostředí jsou nízké. Několik členských států poukazuje na to, že veškerá zemědělská produkce je s ohledem na dopady na životní prostředí regulována, a proto se domnívají, že by se v souvislosti s produkcí plodin pro výrobu biopaliv nemělo očekávat více dopadů než v souvislosti s produkcí ostatních plodin.

⁴⁶ Ecofys, 2013, Biofuels and food security (Biopaliva a bezpečnost potravin); Filip, Ondřej, a kol., 2019, Food versus fuel: An updated and expanded evidence (Potrava vs. palivo: aktualizované a rozšířené důkazy).

⁴⁷ Je však třeba poznamenat, že údaje specifické pro danou lokalitu ani údaje konkrétně související s lokálními dopady pěstování surovin pro výrobu biopaliv na životní prostředí nejsou k dispozici.

Podle informací podaných členskými státy došlo v roce 2018 díky použití obnovitelných zdrojů energie v dopravě v EU k celkovým úsporám emisí ve výši 45,6 Mt ekvivalentu CO₂. Zprávy členských států hovoří o celkovém snížení emisí skleníkových plynů z dopravy, ale nevysvětlují roli elektřiny z obnovitelných zdrojů energie a (různých typů) biopaliv. Nicméně vzhledem k převažujícímu podílu biopaliv v OZE-D (89 %) lze logicky předpokládat, že úspory emisí vyplývají převážně z použití biopaliv. Zohlednění prozatímních odhadovaných faktorů emisí z nepřímé změny ve využívání půdy stanovených ve směrnici o obnovitelných zdrojích energie má za následek celkové úspory emisí z používání biopaliv v dopravě ve výši 24 Mt ekvivalentu CO₂ (v rozmezí od 18,8 do 33,8 Mt)⁴⁸. Zatímco úroveň emisí z nepřímé změny ve využívání půdy závisí na různých faktorech⁴⁹ a nemůže být přesně měřena, výsledky ukazují, že příspěvek biopaliv z potravinářských a krmných plodin k dekarbonizaci je omezený a jejich použití k výrobě energie – ať už vyrobené v EU nebo dovezené – by mělo být minimalizováno. S ohledem na tuto skutečnost druhá směrnice omezuje množství biopaliv vyrobených z potravinářských a krmných plodin, které lze započítat do celkového podílu obnovitelných zdrojů energie a podílu obnovitelných zdrojů energie v dopravě, a předpokládá postupné ukončení používání biopaliv s vysokým rizikem nepřímé změny ve využívání půdy. Směrnice však umožňuje z požadavku na postupné ukončení používání vyjmout paliva certifikovaná jako paliva s nízkým rizikem nepřímé změny ve využívání půdy.

Za účelem zavedení tohoto přístupu Komise dne 13. března 2019 přijala akt v přenesené pravomoci, kterým vymezila pravidla pro stanovení biopaliv s vysokým rizikem nepřímé změny ve využívání půdy a certifikaci biopaliv s nízkým rizikem nepřímé změny ve využívání půdy⁵⁰ a v němž je palmový olej označen za surovinu s vysokým rizikem nepřímé změny ve využívání půdy. Pokud by tedy biopaliva vyrobená z palmového oleje nesplňovala přísná kritéria pro paliva s nízkým rizikem změny ve využívání půdy, podléhala by požadavku na postupné ukončení používání. V roce 2021 přezkoumá Komise údaje o biopalivech s vysokým rizikem změny ve využívání půdy a stanoví trajektorii pro postupné ukončení jejich používání do roku 2030.

Obecně se EU rozhodla minimalizovat používání biopaliv na bázi potravinářských a krmných plodin a do budoucna se zaměřit na podporu pokročilých biopaliv a dalších nízkouhlíkových paliv, jako jsou elektřina z obnovitelných zdrojů, recyklovaná uhlíková paliva a kapalná a plynná paliva z obnovitelných zdrojů nebiologického původu používaná v odvětví dopravy. V roce 2018 představovala pokročilá biopaliva 828 ktoe (21 %) z 3 905 ktoe biopaliv uvedených v příloze IX, což odpovídá podílu na trhu s biopalivy ve výši 5 % (z 16 597 ktoe). Tento podíl se v poslední době značně zvýšil a očekává se, že v budoucnu dále poroste. Komise bude nadále podporovat vývoj pokročilých biopaliv, mimo jiné zkoumáním zdrojů

⁴⁸ Dopad nepřímé změny ve využívání půdy se vypočítává na základě předběžných odhadovaných emisí z nepřímé změny ve využívání půdy u surovin pro výrobu biopaliv, biokapalin a paliv z biomasy (v g ekvivalentu CO₂/MJ) uvedených v příloze VIII směrnice (EU) 2018/2001.

⁴⁹ Prozatímní odhadované faktory nepřímé změny ve využívání půdy vycházely například ze scénáře předpokládajícího značný nárůst úrovně spotřeby, který se nenaplnil.

⁵⁰ C(2019) 2055 final.

potenciálních nových surovin a podporou komercializace technologií k přeměně široce dostupných surovin, zejména odpadů a zbytků.

3. Fungování nepovinných režimů uznávaných Komisí

První směrnice⁵¹ a od července 2021 také druhá směrnice zmocňují Komisi k uznávání režimů certifikace, označovaných jako nepovinné režimy, které mohou provozovatelé použít k prokázání souladu s kritérii těchto směrnic týkajícími se udržitelnosti a úspory emisí skleníkových plynů. **Do současnosti bylo pro tento účel uznáno třináct nepovinných režimů**⁵². Na základě těchto režimů jsou členské státy povinny přijmout důkazy podporující kritéria udržitelnosti získané provozovateli, kteří se těmto režimům účastní. Toto velkou měrou usnadňuje provádění kritérií udržitelnosti, protože provozovatelům umožňuje požadované důkazy poskytovat na základě jediného postupu ve všech členských státech. Každý nepovinný režim, o kterém bylo přijato rozhodnutí a který fungoval po dobu posledních dvanácti měsíců, má povinnost předkládat každoroční zprávy Komisi.

Během několika posledních let se nepovinné režimy staly hlavním nástrojem prokázání souladu s kritérii EU týkajícími se udržitelnosti biopaliv. V roce 2019 získalo 21 876 kilotun (kt) kapalných biopaliv (včetně čistého rostlinného oleje), 147 357 tisíc m³ biomethanu (odpovídající přibližně 106 kt) a 219 266 kt surovin certifikací prokazující soulad s kritérii udržitelnosti EU stanovenými v čl. 17 odst. 2 až 5 směrnice o energii z obnovitelných zdrojů⁵³.

Z podrobnějšího pohledu na certifikovaná kapalná biopaliva vyplývá, že 12 099 kt (55 % celkového množství) představovala bionafta a 6 340 kt (29 %) bioethanol. Zbytek sestával z biopaliv vyrobených z hydrogenačně upraveného rostlinného oleje (2 671 kt, 12 %), čistého rostlinného oleje (380 kt, 1,7 %) a dalších paliv (385 kt, 1,8 %). Hlavní certifikované suroviny použité k výrobě biopaliv pocházely z řepky olejky (24 %), palmového oleje (16 %), použitého kuchyňského oleje (13 %), cukrové třtiny (12 %) a kukuřice (10 %).

Komise uznává jen ty režimy, které splňují přiměřené normy spolehlivosti, transparentnosti a nezávislého auditu. Pro tento účel podrobuje nepovinné režimy žádající o uznání důkladnému posouzení⁵⁴. Tím je mimo jiné zajištěno, že výrobci surovin splňují kritéria udržitelnosti podle směrnice, informace o parametrech udržitelnosti jsou zpětně dohledatelné k původu surovin, společnosti jsou před tím, než zahájí účast na režimu, prověřovány auditory, jsou pravidelně prováděny zpětné audity a auditoři jsou externí a nezávislí.

⁵¹ Směrnice 2009/28/ES (první směrnice) bude zrušena dne 30. června 2021.

⁵² https://ec.europa.eu/energy/topics/renewable-energy/biofuels/voluntary-schemes_en

⁵³ Kvůli zjištěným nedostatkům byly z jednoho nepovinného režimu odstraněny údaje týkající se kapalných biopaliv.

⁵⁴ Podrobné informace o procesu uznávání nepovinných režimů lze nalézt na následující internetové stránce Komise: https://ec.europa.eu/energy/topics/renewable-energy/biofuels/voluntary-schemes_en.

V posledních letech byla správa nepovinných režimů vystavena zesílené kontrole, například ze strany Evropského účetního dvora⁵⁵. Za účelem řešení této problematiky a zaručení důsledného provádění stanoví článek 30 druhé směrnice přísnější pravidla pro ověřování plnění kritérií udržitelnosti bioenergie, včetně posíleného vnitrostátního dohledu a dohledu EU nad nepovinnými režimy a audity prováděnými třetími stranami. Kromě toho Komise v roce 2021 přijme podrobná prováděcí pravidla týkající se přiměřených norem spolehlivosti, transparentnosti a nezávislého auditu a bude požadovat, aby je všechny uznané nepovinné režimy uplatňovaly. V současné době na těchto normách pracuje: kromě jiného zharmonizují zavedení systému hmotnostní bilance a ještě více posílí požadavky na správu režimů, transparentnost a audity. Komise také zřídí evropskou databázi, aby se zlepšila zpětná sledovatelnost udržitelných biopaliv.

Nepovinný režim	Oblast působnosti		
	Název	Typ suroviny	Původ suroviny
International Sustainability and Carbon Certification (ISCC)	Široká škála surovin	Celosvětový	Celý dodavatelský řetězec
Bonsucro EU	Cukrová třtina	Celosvětový	Celý dodavatelský řetězec
Roundtable on Sustainable Biomaterial EU RED (RSB EU RED)	Široká škála surovin	Celosvětový	Celý dodavatelský řetězec
RTRS EU RED	Sója	Celosvětový	Celý dodavatelský řetězec
U.S. Soybean Sustainability Assurance Protocol (SSAP)	Sója	USA	Od místa vypěstování po místo vývozu
Biomass Biofuels voluntary scheme (2BSvs)	Široká škála surovin	Celosvětový	Celý dodavatelský řetězec
Red Tractor Farm Assurance Combinable Crops & Sugar Beet (Red Tractor)	Obiloviny, olejnin, cukrová řepa	Spojené království	Po první místo dodání surovin
REDCert	Široká škála surovin	Evropa	Celý dodavatelský řetězec
Better Biomass	Široká škála surovin	Celosvětový	Celý dodavatelský řetězec
KZR INiG System	Široká škála surovin	Evropa	Celý dodavatelský řetězec
Trade Assurance Scheme for Combinable Crops (TASC)	Kombinovatelné plodiny, jako jsou obiloviny, olejnin a cukrová řepa	Spojené království	Spotřebitelský řetězec od brány zemědělského podniku k prvnímu zpracovateli
Universal Feed Assurance Scheme (UFAS)	Složky krmiv a krmné směsi, jakož i kombinovatelné plodiny	Spojené království	Spotřebitelský řetězec od brány zemědělského podniku k prvnímu zpracovateli
Roundtable on Sustainable Palm Oil RED (RSPO RED)	Palma olejná	Celosvětový	Celý dodavatelský řetězec

Tabulka č. 6: *Nepovinné režimy v současnosti uznávané Komisí*

5. ZÁVĚRY

Cíle obnovitelné energie pro rok 2020 budou muset být splněny v kontextu pandemie COVID-19, kdy na energetické odvětví i na celou společnost dopadá nejvýznamnější zdravotní a ekonomická krize za posledních několik desetiletí. Tato zpráva potvrzuje, že **EU je ke**

⁵⁵ Zvláštní zpráva Evropského účetního dvora č. 18/2016: Systém EU pro certifikaci udržitelných biopaliv.

splnění svých cílů v oblasti obnovitelné energie do roku 2020 na dobré cestě. V roce 2018 dosáhl podíl obnovitelné energie ve skladbě zdrojů energie EU 18 % (18,9 % v EU-27). Investice do obnovitelné energie jsou stále více motivovány trhem a podíl veřejných dotací zejména v případě nových projektů klesá⁵⁶. To bylo vyvoláno značným snížením nákladů na technologie v oblasti obnovitelné energie, snížením dotací prostřednictvím konkurenceschopnějších režimů podpory a doloženo četnými nulovými nebo nízkonákladovými výsledky aukce v několika evropských zemích.

V roce 2018 již dosáhlo dvanáct členských států vyššího podílu obnovitelné energie, než jaký byl stanoven v jejich cílech do roku 2020. Jedenáct dalších států splnilo nebo překonalo své průměrné orientační trajektorie stanovené v první směrnici pro období 2017–2018. Nicméně pět členským státům (Francii, Irsku, Nizozemsku, Polsku a Slovinsku) se to nepodařilo.

Co se týče výhledů na dosažení cíle v oblasti obnovitelné energie pro rok 2020, nedávné modelování předpokládá, že EU-27 dosáhne podílu obnovitelné energie v rozmezí od 22,8 do 23,1 %⁵⁷. To odpovídá očekávanému absolutnímu nárůstu zavedených OZE v rozmezí 19,2–21,7 Mtoe v období 2018 až 2020. Dopad pandemie COVID-19 na poptávku po energii je značný a tato mimořádná situace má za následek to, že se předpokládané podíly obnovitelné energie pro rok 2020 celkově zvýší. Nicméně po úplném oživení hospodářské činnosti se některé z těchto nárůstů nemusí v průběhu času udržet.

Převážná většina členských států své cíle splní, ale třem členským státům (Belgii, Francii a Polsku) hrozí vážné riziko, že se jim to nepodaří. Kromě toho, dvěma členským státům (Nizozemsku a Lucembursku) hrozí mírné riziko, že cíl nesplní.

S ohledem na analýzu v této zprávě:

- **Členské státy se důrazně vybízejí, aby k řešení nastalé situace prozkoumaly všechny možnosti využití mechanismů spolupráce,** zejména statistické převody, vzhledem k tomu, že do konce roku 2020 zbývá už jen několik týdnů.
- **Evropská komise je připravena tento proces podpořit** např. podporou politického dialogu členských států, poskytnutím technických pokynů a připravovanou platformou Unie pro rozvoj obnovitelných zdrojů energie a statistické převody.
- **Trvalé zavádění obnovitelných zdrojů energie je nanejvýš důležité.** Zejména s ohledem na potřebu zůstat nad základní úrovní pro rok 2020 stanovenou ve vnitrostátních plánech v oblasti energetiky a klimatu, jak je stanoveno v balíčku opatření týkajících se čisté energie, a na potřebu pokročit na cestě k dosažení cílů do roku 2030 a 2050.
- **Plány na podporu oživení a odolnosti,** které by členské státy měly vypracovat a stanovit v nich své programy reforem a investic na nadcházející čtyři roky,

⁵⁶ Dotace na energii v EU (příloha zprávy o stavu energetické unie, COM(2020) 950).

⁵⁷ V případě EU a Spojeného království to je 22,1–22,4 %.

poskytují **jedinečnou příležitost, jak výrazně podpořit zavádění obnovitelné energie**, a přispívají k cílům hospodářského oživení i Zelené dohody pro Evropu.

- **Evropská komise bude i nadále vývoj sledovat** a v souladu s požadavkem nařízení o správě energetické unie posoudí soulad konečných cílů na základě zpráv od členských států předložených do 30. dubna 2022 se skutečnými údaji za rok 2020.

V odvětví dopravy, v němž mají členské státy dosáhnout minimálně 10% podílu obnovitelné energie, se v roce 2018 podařilo tuto úroveň překonat pouze dvěma členskými státy, Finsku a Švédsku. Modelování pro rok 2020 skýtá o něco lepší obraz: podíl OZE-D v EU ve výši 12,2 %⁵⁸ a 16 členských států, které tohoto cíle dosáhnou nebo ho překonají. Splnění tohoto cíle představuje právní závazek, a **Komise proto vybízí zbývajících 11 členských států, aby prostřednictvím vnitrostátních mechanismů zavádění a spolupráce přijaly vhodná opatření.**

⁵⁸ V případě EU a Spojeného království to je 12,9 %.